

winter 2001

BOMEN *nieuws*

Kwartaalblad van de Bomenstichting

Bomenvriend voor het leven?

Vragen van donateurs waren aanleiding de
mogelijkheid te bieden een
'donateursschap voor het leven'
aan te gaan.

Voor € 500,- kunt u elk kwartaal rekenen op
Bomennieuws en alle verdere informatie en voordelen die
voor een gewoon donateursschap ook gelden.
Het verschil is dat u bij het winternummer geen acceptgiro
meer ontvangt. Makkelijk voor u en voor ons.

U meldt zich aan door gebruik te maken van de acceptgiro
die u bij dit Bomennieuws heeft ontvangen en u vult
daarop een bedrag van minimaal € 500,- in. Wij vatten
deze storting op als wijziging en sturen u een bevestiging
dat u voortaan 'Bomenvriend voor het leven' bent.

Voor inlichtingen:
tel. 030-2340778 of bomenstichting@worldmail.nl
Geldt uiteraard alleen voor natuurlijke personen.

**Mr B.M. Visser
& Partners**

*Juridische Raadgevers
Natuur, Bos en Landschap*

*Ravenhorsterweg 61, 7103 AR Winterswijk
telefoon: 0543 - 51 85 17 / fax: 53 46 93
e-mail: bmvisser@freeler.nl*

KBB© versie 2001
10 Vakthema's

- 1) Ontwerpen
- 2) Bouwen rond
bomen
- 3) Levering
bodensubstraten
- 4) Inrichting
plantlocaties
- 5) Levering
plantmateriaal
- 6) Planten bomen

Boomvriendelijk bouwen kan dat ook ???

Jazeker, voor bouwen rond bomen bestaan gedetailleerde
richtlijnen en randvoorwaarden die het mogelijk maken
om op een verantwoorde wijze te bouwen rond bomen.

In de KBB© versie 2001 zijn deze en vele andere richtlijnen en
randvoorwaarden uitgewerkt tot duidelijke en toetsbare bestekvoorwaarden.

KBB© Kwaliteitsrichtlijnen Bestekvoorwaarden Boombeheer

BESTEKSVORWAARDEN KBB©

- 7) Snoeien bomen
- 8) Boomveiligheids-
inspecties
- 9) Stabiliteits-
onderzoek
- 10) Rooten bomen

N.O.C.B.
Boomtechnisch Adviesburo
beëdigd taxateur van bomen

Postbus 168, 6930 AD Westervoort
Tel. 026 - 31 17 550 - Fax 026 - 31 20 538
Bezoek onze internetsite: www.nocb.nl

*Nog geen licentiehouder?
Bel voor de speciale KBB© infobrochure!*

Grijs

Met de aanslag op de WTC torens in New York voltrok zich een afschuwelijk menselijk drama waar men overal ter wereld, via de televisie met de neus bovenop zat. Ik neem aan dat ook bij u de beelden niet snel uit uw gedachten verdwenen zullen zijn. Het instorten ging gepaard met een gigantische stof- en aswolk en tot in de wijde omgeving werd alles bedekt met een grijze laag. In de beelden van de ravage waarin reddingswerkers probeerden te redden wat er te redden viel, ontwaarde ik een paar groene boompjes. Ze waren niet grijs en ogenschijnlijk onbeschadigd. Het was een schril contrast met de puinhopen en bijna onwerkelijk. Toen ik dat beeld de volgende dag per e-mail aan iemand beschreef en mijn twijfels uitte over het belang van mijn werk bij het zien van zoveel ellende, kreeg ik de volgende opbeurende woorden retour:

"Een enkele groene boom tussen de verschrikkelijke puinhopen verwijst naar hoop en overleving. En meer nog: wat zou onze wereld zijn zonder de kracht en uitstraling van bomen, een permanente herinnering aan leven dat we moeten respecteren."

Na de vliegtuigramp in de Bijlmer werd een populier tot monument voor de slachtoffers. De boom stond niet ver van de getroffen flat en men koos spontaan voor deze boom. Aan de voet werden in de dagen na het ongeluk massaal bloemen gelegd. Voormalig redactielid Roelie de Weerd beschreef dat vijf jaar later in haar column, onder de titel: De boom die alles zag (nr 4 - winter '97). Eigenlijk zou een van die boompjes bij het WTC eenzelfde functie moeten krijgen, was een van mijn eerste gedachten, maar die heb ik weer snel laten varen. Ze stonden immers onbereikbaar in het afgesloten gebied en men had al een boomloze plaats gekozen waar men aan medeleven uiting kon geven.

We zijn nu een paar maanden verder. De draad van het leven is opgepakt, ook in New York. Ik zie weer het nut in van mijn dagelijkse werkzaamheden. Maar na al die weken blijft dat grijs en die symboliek van het groen toch in mijn gedachten rondspoken. Gelukkig kan ik het, met de Nederlandse winter in aantocht, ook een positieve plaats geven. Van groen is in deze tijd weinig sprake meer. De meeste bomen hebben hun blad verloren en stam en takken tekenen zich grijs af tegen de grauwe winterlucht. Een prachtig beeld.

Van al die 'grijze' bomen in hun verschillende vormen tonen we u enkele pagina's, in kléúr.

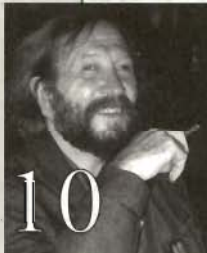
Frank Moens

In dit nummer ...

BoomBeschermers vormen vooruitgeschoven post

Dit jaar ontving de Bomenstichting een subsidie van het Ministerie van LNV voor de uitvoering van haar project Versterking Regionale Activiteiten. In het kort komt het erop neer dat we aansluiting zoeken bij regionale en lokale bomenbelangengroepen om meer inzicht te krijgen in wat er zich in bomenland afspeelt. San van der Molen, een van de projectmedewerkers, geeft de stand van zaken weer.

Onderzoeker in hart en nieren

Eerder dit jaar vierde Jitze Kopinga het feit dat hij vijftientig jaar als bomenonderzoeker werkzaam is. Een periode waarin er veel veranderde in de boomverzorging en de werkmethodeken en waarin Kopinga een belangrijk aandeel had. Zijn functie is uniek in ons land en dat was voor redactielid Florentine van Eeghen reden voor een gesprek.

Alle bomen blijven!!!

De Bomenstichting is betrokken geweest bij een succesvolle actie tot het voorlopig behoud van dertien fraaie iepen aan de Realengracht in Amsterdam. Aanleiding was het plan de kademuur van de gracht te vernieuwen waarvoor de bomen moesten sneuvelen. Els Mostert, trekker van de actie, beschrijft in haar artikel hoe samenwerking met deskundigen en het onderhouden van contacten met gemeenteambtenaren van doorslaggevend belang bleek.

en verder ...

- Nieuwe directeur (m/v) 6
- Column: Donateur op reis 7
- Kwaliteit boombeheer onder druk 8
- Ijzige gestalten 12
- Kort nieuws 20
- Boeken 22
- Colofon 23
- Agenda 23
- Puzzel: bomendoorloper 23
- Rijp & Groen 24

Op de omslag:
Berkenbos op de Veluwe gefotografeerd
door Huub Hunecker

BoomBeschermers VO

illustratie:
Mirjam Vissers

Versterking Regionale Activiteiten

San van der Molen

Het project Versterking Regionale Activiteiten, meestal afgekort tot VRA, is dit jaar met steun van het Ministerie van LNV van start gegaan. Nadat er het eerste halfjaar vooral binnen de Bomenstichting aan gewerkt is, treden we er nu meer mee naar buiten. Wat is de achtergrond van het project, welk doel streven we na en hoever zijn we nu? Een overzicht.

De Bomenstichting wil de belangen van bomen op lokaal niveau beter verdedigd zien. In de afgelopen jaren is ons steeds meer het gevoel gaan bekruipeken dat we met onze inspanningen voor het behoud van specifieke bomen te veel energie kwijtraakten met te weinig

resultaat. We hebben daarom al ruim een jaar geleden gekozen voor het meer 'preventieve' werk: het stimuleren van een beter bomenbeleid, meer aandacht voor bomen in de planfase van projecten enzovoort. Toch blijft het helaas nodig om op lokaal niveau voor individuele bedreigde bomen op te komen. Dat kan de Bomenrichting vanuit Utrecht slechts beperkt doen. Er blijft steeds lokale actie nodig door de direct belanghebbenden met kennis van de plaatselijke situatie.

Er zijn op verscheidene plaatsen in het land kundige of actieve mensen die op vrijwillige basis steeds alert blijven op het bomenbeleid in hun omgeving; onze contactpersonen. Maar er is meer nodig. Wij komen in acties, waarin wij betrokken raken ook vele

men vooruitgeschoven post

goedwillende, maar niet zo goed onderlegde of geïnformeerde boomliefhebbers regen. Deze mensen kunnen veel meer voor bomen bereiken als ze gebruik zouden kunnen maken van de kennis en ervaring die de Bomenstichting heeft. Uiteraard moet het bovengstaande niet worden geïnterpreteerd als 'iedere bomenactiegroep is niet goed onderlegd'. Maar er is wel veel verschil in kennis en vaardigheden. Daarom biedt de Bomenstichting nu een (gratis) cursus BoomBeschermer aan. Een ééndaagse cursus waarin de meest voorkomende vragen rondom het beschermen van bomen aan de orde komen. Er is aandacht voor gemeentelijk bomenbeleid en de aangrijpingspunten daarop, voor juridische aspecten van boombescherming, voor boomverzorging en voor communicatie als middel in de strijd voor bomen. Uiteraard wordt ook verteld wat de Bomenstichting zelf doet en waarvoor men een beroep op ons kan doen.

Ook onze bestaande contactpersonen zijn overigens uitgenodigd voor deze cursus en er aanwezig geweest, omdat ook voor hun nog wel wat nieuws te halen is. Het streven is om in de toekomst met deze cursus een standaard neer te zetten. Wat we willen bereiken is een landelijk netwerk van mensen die zich vrijwillig willen en kunnen inzetten voor bomen en die als ter zake kundige gesprekspartner bij beslissingen over het lokale bomenbeleid worden uitgenodigd.

De cursus BoomBeschermer is op 3 november voor de eerste maal gegeven. De belangstelling was groot. Ongeveer vijftig personen, waarvan ongeveer tweederde een belangengroep vertegenwoordigde, namen deel aan de basiscursus. Het plan is deze cursus jaarlijks te herhalen. Daarnaast zullen verschillende onderwerpen worden uitgediept in vervolgcursussen. In welke mate we het een en ander verder kunnen ontwikkelen is mede afhankelijk van de gevraagde subsidie voor het vervolg van dit eerste jaar VRA. Gezien de vele vragen die we hierover krijgen is het schrijven van bezwaarschriften en het verdedigen van de belangen van de boom in de rechtszaal een aangewezen onderwerp voor een vervolgcursus. Maar het stimuleren van het 'preventieve' werk staat voorop voor de Bomenstichting. We willen vooral mensen opleiden om het bomenbeleid in hun omgeving positief te beïnvloeden. Of om meer mensen enthousiast te krijgen om goed voor de bomen te zorgen. De oude missie, in een nieuwe jas.

Vertegenwoordigers van harte welkom!

Bij de cursus Boombeschermer waren de volgende Boom-belangengroepen aanwezig met één of meerdere vertegenwoordigers.

- Natuur & Milieuraad Enschede
- Stichting Werkgroep Milieuzorg Apeldoorn
- Deventer Bomenstichting
- Milieuvereniging Oosterhout
- Stichting Natuurbehoud Noord-Oost Overijssel
- Stichting Natuurbehoud Vierhouten
- Milieuplatform Utrecht
- Vereniging Bomenbelang Vorden
- Stichting de Boomridders (Rotterdam)
- Kontakt Milieubeheer Zaandijk
- 5 dorpen in 't groen (Renkum)
- Stichting Tuin van Zeeland (Middelburg)
- Parkenoverleg Milieu Centrum Amsterdam

Vele aanwezigen hadden behoefte aan een overzicht van groene belangengroepen om in hun omgeving de krachten waar nodig en nuttig te kunnen bundelen. Wij staan derhalve open voor aanvulling van bovengstaande lijst. Wilt u, als lid of vertegenwoordiger van een groep die zich inzet voor bomenbehoud, aan onze lijst worden toegevoegd meldt u zich dan bij de Bomenstichting, San van der Molen, tel 030-2340778, of via bomenstichting@worldmail.nl. Kent u een dergelijke groene groep in uw omgeving? Geef het aan ons door!

Stichting Natuurschoon Nunspeet zoekt medestanders.
Zijn er mensen in Nunspeet en omgeving die willen meewerken bij het behouden van bomen in onze regio?
Neem contact op met Han Batenburg, tel 0577-411759, fax 0577-411688

Ik zoek contact met bondgenoten in Zutphen en omgeving, die zich willen inzetten om het bomenbeleid van de gemeente kritisch te volgen.
Astrid Werdmuller, tel. 0575-511788 (na 15 u.).

Nieuwe directeur (m/v)

Marjan van Elsland

Marjan van Elsland In 1975 werkte ik als piepjonge bosbouwkundige bij de toenmalige 'Dorschkamp' (nu Alterra) aan een onderzoek naar boomverzorging. In die functie kwam ik Jørn Copijn tegen, die toen een bekende boomchirurg was en die in 1970, samen met familie en vrienden de Bomenstichting had opgericht. Hij vroeg me adviseur van die stichting te worden en zo raakte ik eind 1975 voor het eerst betrokken bij de Bomenstichting, die intussen een deel van mijn leven is geworden. Er waren toen 500 donateurs en één secretaresse voor halve dagen.

Toen ik eind 1977 de trotse moeder van een dochter was geworden en een tijdje geen betaald werk meer wilde doen, vroeg de toenmalige voorzitter mij om in '78 de voorzittershamer van hem over te nemen. Dat wilde ik maar al te graag, want ik was intussen erg enthousiast over het werk van de stichting en voelde me thuis bij de donateurs en de mensen, die in gemeenten en bedrijven met bomen werken. In 1986 had ik weer geluk. De Bomenstichting kon zich naast drie secretariaatsmedewerkers, waaronder Frank Moens, een directeur veroorloven. Weliswaar was het voorlopig maar voor één dag in de week, maar dat was prima, want ik had ook drie kleine kinderen thuis en was geen kostwinner.

We zijn nu 15 jaar verder en ik ben intussen vier dagen per week directeur van de Bomenstichting, die ruim 4000 donateurs heeft, tien enthousiaste, betaalde mede-

De Bomenstichting is op zoek naar een nieuwe directeur: een manager, die de zakelijke kant van het werk voor zijn of haar rekening gaat nemen. Dat betekent dat ik me bij de stichting meer kan gaan toeleveren op de vakinhoudelijke kant en op de contacten met de mensen in ons werkgebied. U hebt als donateur recht op een verklaring en krijgt er (ongevraagd) een stukje geschiedenis bij.

werkers en een prachtig kantoor in het centrum van Utrecht. Er komen dagelijks tientallen vragen binnen over alles wat met bomen te maken heeft. Die vragen kunnen we bijna altijd beantwoorden, want we hebben veel kennis in huis. Er gebeurt nog veel meer, zoals u weet: het beheer van het monumentale bomenbestand, de uitgave en verkoop van boeken, posters en bomenbordjes, onderzoek naar gemeentelijk boombeleid, donateursexcursies en -lezingen, adviezen en projecten, en nog veel meer. De Bomenstichting is volwassen geworden en heeft invloed in Nederland.

Als het allemaal zo mooi en eenvoudig is, waarom wil ik dan geen directeur meer zijn? Omdat de Bomenstichting door haar eigen ontwikkeling en door de veranderingen in de maatschappij steeds meer behoefte krijgt aan een manager die zich volledig toelegt op de zakelijke kanten van het werk, dat wil zeggen projectmanagement, financiën en fondsenwerving, coaching van het personeel, beheer van gebouw en inventaris. Tot nu toe kon ik dit management nog steeds combineren met het eigenlijke bomenwerk: praten en schrijven over bomen. Dat gaat niet meer, dus moet ik kiezen. Wat is goed voor mij en wat is goed voor de stichting? Het zal iedereen die mij kent duidelijk zijn waar mijn hart ligt: ik vind het veel leuker om met bomen en mensen te werken en kan op die manier waarschijnlijk ook meer voor de stichting betekenen.

Kortom, de Bomenstichting heeft behoefte aan een zakelijk directeur, die zich toelegt op management en fondsenwerving, en ik kies na lang wikken en wegen en na intensief overleg met het Bestuur voor de vakinhoudelijke en netwerkkant van het werk. Ik ben heel dankbaar dat het Bestuur mij hierin steunt en besloten heeft, het reservefonds aan te spreken om de nieuwe directeur gedurende de eerste tijd te betalen. Voor mij is de functie van 'ambassadeur' gecreëerd, wat betekent dat u mij gewoon blijft tegenkomen als gastvrouw, woordvoerder, bemiddelaar en vakdeskundige. Ik verheug mij erop!

Donateur op reis

Als je van bomen houdt, dan ben je donateur van de Bomenstichting. En omdat de Bomenstichting over de grens niets te vertellen heeft, kan je buitenlandse bomen met een onbezwaard geweten verwensen.

Dat begint al langs de verschillende autowegen. Of je nou door een landschap, een stad, een hopkwekerij of een wijngaard rijdt, je weet en ziet niets. Eindeloze rijen groen. Alles eender, honderden kilometers ver. Waren hier maar wat iepen geplant, dan zouden er waarschijnlijk wel enkele vriendelijke doorkijkjes zijn ontstaan.

Dan zie ik nog liever geluidsschermen, daar is nog wat te zien. Al die verschillende uitvoeringen en spuitbusresultaten. Groen is er kennelijk maar in één saaie uitvoering en zonder spuitbus. Die vroegere groeischermen waren ook wel goed, daaraan ging van alles dood waardoor de nodige variatie ontstond.

Dan op de camping. Voor ik de caravan neerzet, let ik altijd goed op bomen, waar komt de zon op en waar krijg ik aan het eind van de dag nog wat zon. Vaak verkijk ik me er op en staan er toch weer bomen tussen mij en de zon. Had die campingbaas maar wat iepen geplant.

Soms installeer ik me bewust onder een boom, bijvoorbeeld als het erg warm is als je aankomt. Meestal onverstandig want vaak regent het de andere dag en op zo'n onderenboomplek regent het nog uren nadat de buien zijn vertrokken.

Of neem die picknickset aan het meertje waar tijdens de wandeling rugzak en benen worden gestrekt. Groen onder, achter, voor en naast je en geen meer te bekenen. Met zoveel groen hoef je geen donateur van de Bomenstichting te zijn.

Tot je dat prachtige witte kerkje ziet, met die ene boom. Al op afstand zie je dat het een iep is die staat

dood te gaan. Jammer, hier hoort gewoon een boom te staan. Hadden ze hier nou maar geen iep geplant. Nu komt de donateur in je boven, je gaat dichterbij kijken en ziet tot je verbazing en verdriet dat van veertien iepen alleen de onderste 30 centimeters nog resten. Deze zieke boom is de laatste van de vijftien. Hadden ze maar geen iepen geplant?

Of? Zoveel grote bomen rond die kleine kerk, zou de kerk nog wel te zien zijn geweest, toen al die iepen er nog waren? Maar triest dat van zo'n schitterende bomengroep niets over blijft.

Erg veel dode iepen in Denemarken. Wat een slagveld, een macaber beeld in dat mooie groene landschap. Gelukkig zijn er veel andere bomen geplant.

Men laat daar de dode iepen gewoon staan, ze mogen opvallen zolang ze niet omvallen.

Ze hebben daar vast geen IepenBeraad. Wij wel. Dat beraad wil niet dat zieke bomen blijven staan. Het beraad vindt dat slecht voor de iepen.

In het IepenBeraad praten geen iepen met elkaar, zoals je misschien uit de naam zou afleiden, maar mensen die weten wat goed is voor iepen. Net zoiets als een gemeenteraad dus, daar wordt ook gepraat en weten ze wat goed is voor de burgers. Burgers die een andere mening hebben en bezwaarschriften indienen, bijvoorbeeld tegen het verlenen van een kapvergunning.

De iepen trekken zich ook weinig aan van dat IepenBeraad, ze gaan gewoon dood. Hoe dat allemaal in elkaar steekt en wie de schuld daarvan krijgt, dat weet uiteraard de voorzitter van het genoemde beraad.

Ik kreeg de indruk dat wel sprake is van een Iepenspintkeverberaad. Die kevers overleggen kennelijk opdat ze niet alles opmaken. Ze slaan zo nu en dan een iep over, die bewaren ze voor de toekomst, voor volgende generaties. In een rij dode iepen zie je dan ook meestal enkele groene gezonde exemplaren. En omdat er geen IepenBeraad is, doen ze niet aan wortelcontacten. Er zullen daarom hoe dan ook iepen blijven, er zullen vast wel ongekleonde bomen overleven.

Wat een triest beeld al die dode bomen. En de toerist? Hij wordt er wat somber van, zeker als Bomenstichtingmens.

Zou het nog goed komen met de iep? Is het in ons land beter?

Wel iepen blijven planten, maar met mate en ook andere bomen, opdat niet alles in een keer verdwijnt.

Voor de zekerheid bij terugkomst kleding, kofferbak en haren uitgeklopt, ongeveer bij Hengelo. Geen kevers meenemen naar het westen. En je weet maar nooit met dat IepenBeraad en die wortelcontacten.

Douwe van der Heij

BO
M
E
N
N
I
E
U
W
S

Kwaliteit boombeheer

Henri Rogaar

afbeelding op rechterpagina:

Het graven van sleuven voor kabels en leidingen in de omgeving van bomen gaat ten koste van veel wortels.

In het gunstigste geval wordt onder de boom doorgegraven.

Afspraken hierover moeten van tevoren zijn omschreven.

foto:
Henri Rogaar

Het werkveld rond bomen heeft zich de laatste jaren ontwikkeld tot een professioneel en veelomvattend vakgebied. Via de boomchirurgie ontwikkelde het vakgebied zich in de richting van de boomverzorging en er lijkt ook in toenemende mate zorg voor bomen te ontstaan. De komst van de boomtaxateur en de boomjurist hebben er voor gezorgd dat ook de financiële waarden en de rechten van bomen steeds meer aandacht krijgen. Een betere bescherming van bomen moet gezien de ontwikkeling van het vakgebied en de toenemende zorg voor bomen dan ook mogelijk zijn.

De snelle ontwikkeling van het boombeheer tot een professioneel en veelomvattend vakgebied heeft echter ook een keerzijde. De verschillende ontwikkelingen binnen het vakgebied volgen elkaar snel op en voor de professionele boombeheerder is het van essentieel belang om de nieuwe kennis en ontwikkelingen binnen het vakgebied intensief te volgen. Het werkveld van het boombeheer wordt echter steeds omvangrijker, terwijl binnen veel overheidsorganisaties het specialisme van

de boombeheerder juist dreigt weg te vallen. De kwaliteit van een duurzaam boombeheer en een goede bescherming van bomen dreigen hierdoor in de knel te komen. Gelijktijdig neemt de druk op het bomenbestand toe, mede omdat steeds meer andere belangen de ruimte rond de bomen claimen, waarbij bomen in veel gevallen worden gezien als lastige en soms zelfs als ongewenst obstakels.

Kwaliteitsrichtlijnen en Besteksvoorwaarden Boombeheer (KBB©)

De KBB zijn ontwikkeld om juist in het spanningsveld van een toenemende druk op het bomenbestand zorg te dragen voor een verantwoord, professioneel en doordacht boombeheer. In 1998 is gestart met de ontwikkeling van de KBB met 4 vakthema's en inmiddels is de versie 2001 uitgegroeid tot 10 vakthema's:

1. Ontwerpen
2. Bouwen rond bomen
3. Levering bodemsubstraten
4. Inrichting plantlocaties
5. Levering plantmateriaal
6. Planten bomen
7. Snoeien bomen
8. Visuele boomveiligheidsinspecties
9. Stabiliteitsonderzoek
10. Rooien bomen

Vanaf het ontwerp tot aan het rooien van bomen zijn kwaliteitsrichtlijnen opgenomen die van belang zijn voor een boomtechnisch verantwoorde uitvoering van werkzaamheden in en rond bomen.

Primair zijn de KBB ontwikkeld om gebruikt te worden als besteksvoorwaarden. Gedetailleerde kwaliteitseisen maken het mogelijk om werkzaamheden die in en rond of ten behoeve van bomen moeten plaatsvinden goed te omschrijven in werkbestedingen en bij de uitvoering te toetsen op basis van vastgelegde resultaatsverplichtingen. De KBB kunnen zowel als zelfstandige besteksvoorwaarden worden gebruikt als ook direct worden geïntegreerd als aanvullende besteksvoorwaarden in bestaande bestekssystemen.

Bij de toepassing van de KBB als besteksvoorwaarden wordt in het bestek verwezen naar vastgelegde werkschrijvingen en kwaliteitseisen. Licentiehouders van de KBB kunnen de inhoud van de besteksvoorwaarden vanaf CD-Rom printen en tevens gebruiken als naslag-

Themadag 'Bouwen rond Bomen'

De themadag 'Bouwen rond Bomen' is bedoeld voor het kweken van onderling begrip tussen de werknemers van verschillende vakdisciplines die in hun dagelijks werk te maken hebben met de boom als 'obstakel'. De themadag wordt aan huis verzorgd, het aantal deelnemers is 5 tot ca.15 personen en kost € 2632,- (bij 10 deelnemers).

KBB© licentie € 851,- (voor onbeperkt aantal gebruikers) en KBB© update € 340,- (voor bestaande licentiehouders).

Nadere informatie over de KBB of de themadag 'Bouwen rond bomen' kan worden verkregen bij Henri Rogaar, N.O.C.B. Boomtechnisch Adviesburo te Westervoort (026 - 3117550).

Een deel van de opbrengsten van de themadag 'Bouwen rond Bomen' is bedoeld voor het project 'Ruimte voor Bomen' van de Bomenstichting.

Besteksvoorwaarden

Boombeheer

KBB© versie 2001

Kwaliteitsrichtlijnen

onder druk

werk of als voorlichtingsmateriaal. De KBB zijn ontwikkeld in samenwerking met de vakwereld, waaronder de Bomenstichting. Er is dus sprake van een breed draagvlak.

Themadag: Bouwen rond Bomen

In de versie 2001 van de KBB zijn naast specifieke vakthema's van boomverzorgingswerkzaamheden zoals het planten, snoeien en rooien van bomen ook vakthema's opgenomen die te maken hebben met werkzaamheden rond bomen.

Vooraf de thema's 'Ontwerpen' en 'Bouwen rond bomen' bevatten veel essentiële informatie die ook voor ontwerpers, stedenbouwkundigen en civieltechnici van belang is. Ook deze thema's zijn uitgewerkt tot kwaliteitsrichtlijnen en resultaatverplichtingen waarmee ontwerpen en bouwprojecten getoetst kunnen worden op voor bomen belangrijke randvoorwaarden. Ze zijn bovendien zeer geschikt als voorlichtingsmateriaal voor diegenen die binnen hun vakdiscipline indirect te maken hebben met bomen; gedacht kan worden aan bijvoorbeeld wegenbouwers, bouwbedrijven, civiele afdelingen, stedenbouwkundigen, ontwerpers, projectontwikkelaars en wijkopzichters.

Speciaal voor deze doelgroep is ook de themadag 'Bouwen rond bomen' ontwikkeld. De themadag staat in feite geheel los van de KBB en is bedoeld om mensen vooral te informeren over de mogelijkheden en onmogelijkheden van werkzaamheden rond bomen. Tijdens de themadag worden de deelnemers met name via lichtbeelden geïnformeerd over de knelpunten die kunnen ontstaan rond bomen en over de randvoorwaarden die gelden om werkzaamheden rond bomen op een boomtechnisch verantwoorde wijze te kunnen uitvoeren. De themadag wordt 'aan huis' verzorgd (zie kader) en is vooral bedoeld om inzicht en begrip te krijgen voor elkaars vakgebied en knelpunten, waarbij de boom telkens centraal staat.

Kwaliteit en inzicht als basis van een duurzaam boombeheer

Zowel de KBB als de themadag: Bouwen rond Bomen hebben tot doel een gedegen basis te leggen voor een verantwoord en doordacht boombeheer. Juist nu, in een tijd waarin het boombeheer zich heeft ontwikkeld tot een professioneel en complex vakgebied en de druk op het specialisme van het boombeheer en het bomenbestand toeneemt is een gedegen kwaliteitsontwikkeling belangrijker dan ooit. De themadag kweekt vooral begrip, terwijl de toepassing van de KBB een gedegen basis legt voor kwaliteit. Daarmee dienen beiden als ondersteuning voor een verantwoord boombeheer.

Onderzoeker in

een gesprek met Jitze Kopinga

door Florentine van Eeghen

Jitze Kopinga studeerde bosbouw aan de Landbouw Universiteit in Wageningen. Hij verwierf faam in binnen- en buitenland door zijn onderzoeken en onafhankelijke werkwijze, gestoeld op een gezond cynisme. Kopinga stond aan de wieg van de vakorganisatie 'Kring Praktiserende Boomverzorgers'. Hij had een belangrijke bijdrage in de introductie - begin jaren tachtig - van de nieuwe inzichten in de boomverzorging en de afgrendelings-theorie. Na vele naamsveranderingen van zijn werkgever is Jitze Kopinga tegenwoordig in dienst van het onderzoeksinstituut Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte.

Directe aanleiding tot dit gesprek met jou is je 25-jarige ambtstermijn als bomenonderzoeker. Dit lijkt een goed moment voor een terugblik. Vind je dat er veel is veranderd?

Ja, het karakter van mijn werk is anders geworden. Het is commerciëler en moet herkenbaar geld opleveren. De overheid heeft zich gaandeweg teruggetrokken en heeft dit soort onderzoeksinstituten als Alterra verzelfstandigd. Die tendens zag je overal, bij de KPN, bij de spoorwegen. Het is een locomotief die in beweging komt en waar je moeilijk sturing aan kunt geven. Als je zoals ik onderzoek doet ten nutte van het algemeen belang, word je geconfronteerd met de vraag of de overheid daar geen actievere rol in moet spelen. Ze staan nu langs de zijlijn en denken: "Het kost niets, misschien dat het nog wat oplevert ook". De bemoeienis van de overheid blijft overigens wel herkenbaar in heel grote inrichtingsvraagstukken zoals de Randstad-groenstructuur en er lopen nog wel onderzoeksprogramma's in de groensfeer. Maar die zijn redelijk abstract. Down to earth onderzoek naar aanleg- en onderhoudsvraagstukken, zoals vroeger bij De Dorschkamp gedaan werd, valt daar niet meer onder. De behoefte bestaat nog wel, maar de afnemers -de lagere overheden, de uitvoerende diensten van gemeenten en provincie en de waterschappen- moeten nu zelf het onderzoek financieren. Ik moet dan wel een behoorlijk bedrag in rekening brengen. Ik weet niet hoeveel Moszcovitz verdient maar ik denk soms, mag ik dit eigenlijk wel vragen. Maar zodra de wethouder een probleem heeft, speelt geld veel minder een rol en is zo'n bedrag wel acceptabel. De politiek heeft er dus doorgaans meer geld voor over dan de mensen in de uitvoering, die een technisch probleem hebben.

Wat houdt jouw werk precies in?

Ons team heet 'Sredelijk Groen' en er werken vijf mensen. Anne Oosterbaan is teamleider en houdt zich ondermeer bezig met bosbouwkundige vraagstukken. Arie Koster doet ecologische inrichting, Joop Spijker en Cees Niemeijer zijn bezig met beheerstrategieën zoals onkruidbestrijding. Soms kunnen we nog een beroep doen op onze 'oudgediende' Frans Hoksbergen voor ergonomische vragen. Ik houd mij heel specifiek bezig met aanleg-

en onderhoudsvraagstukken omtrent bomen en beplantingen. Ik doe daarbij ook wel weer met andere onderzoeken mee zoals naar zware metalen. Bij de adviezen die ik uitbreng zie ik het liefst technische en duurzame oplossingen, maar je komt vaak terecht in de emotionele sfeer. Bomen op waterkeringen, mag het wel of mag het niet. Tegenstanders zijn bang voor elke bedreiging, dus ook voor bomen. Voorstanders zouden de dijken liever wat groener zien. Als je geluk hebt zijn de vraagstukken op een technische manier op te lossen. Er speelt nu een geval van fluorschade aan bomen, vlakbij een fluorglasvezelfabriek in de provincie Groningen. Mijn onderzoek wees uit dat zich meer fluor in de bladeren bevond naarmate je dichterbij de fabriek kwam. De techniek geeft duidelijkheid. Vaker gaat het echter om vraagstukken waar je geen technische beslissing kunt nemen, waar het neerkomt op besluitvormend onderzoek op politieke of emotionele gronden.

Waar ligt je hart bij je werk?

Tk geef het liefst advies en doe onderzoek waarmee je bij kunt dragen aan de verrijking van fundamentele kennis. Onderzoek waarover je weer een lezing kunt houden of een publicatie kunt schrijven voor een internationaal tijdschrift. Anders ga je teren op wat in het buitenland is ontwikkeld. Daar is niets op tegen, 'beter goed jatten dan slecht bedenken', maar het moet geen eenrichtingverkeer zijn. Er is veel kennis voorhanden en op basis van die bestaande kennis is een technisch vraagstuk redelijk te beantwoorden. Maar het is een reken van deze tijd dat mensen slecht lezen. In het onderwijs zijn ze bedenkelijk omgegaan met basale kennis zoals groeiplaats en gebruikswaarden van boomsoorten. Mensen die landschapsarchitectuur studeren weten gemiddeld genomen weinig van de biologie van bomen en toch moeten ze ermee werken. Daardoor worden domme en dure fouten gemaakt. Boomverzorging is 50% intuïtie, de rest is redeneren. Maar waar haal je de technische kennis vandaan?

hart en nieren

Die kennis zou al in de basisopleiding gegeven moeten worden en daarvoor moet het vak herkenbaar en structureel samenhangend gegeven worden. Niet, zoals nu het geval is in losse modules. Mensen gaan immers na het afronden van de opleiding niet nog eens voor hun lol technische kennis uit boeken leren.

De hoofden van de plantsoenendiensten zijn tegenwoordig managers die de helft van de tijd boven het computerscherm hangen en de andere helft zitten te vergaderen. Vroeger was het trouwens ook niet altijd gunstig. Mensen konden soms vreselijk autoritair zijn. Daar deden wij als Dorschkamp soms graag aan mee en met een grote bek kon je veel doorzetten. Maar tegenwoordig moet je klantvriendelijk zijn, anders loop je opdrachten mis. En als je klantvriendelijk bent kan ik mij voorstellen dat mensen mogelijk twifelen aan je integriteit en je objectiviteit. Zo verlies je bovendien je waakhondfunctie.

Zou je een onderzoek kunnen noemen dat typerend is voor je werk?

Ik ben op dit moment bezig met een proefje dat uitsluitend moet geven of het gunstig is om mycorrhizae (symbiose met bodemschimmels) te gebruiken bij het planten van bomen. Ik kreeg een verzoek van de gemeente Haarlem om een gerichte proef te nemen. Zoiets is heel simpel. In een laan met zestig nieuw te planten bomen kregen twintig de helft van de voorgeschreven dosering door de aarde van het plantgat, de volgende twintig de gehele dosis en de laatste niets. Na het eerste jaar was de diktegroei van de ónbehandelde bomen significant beter. De bladeren waren iets groener, maar niet significant. In het tweede jaar precies hetzelfde en ik ben benieuwd naar de resultaten van dit derde, beslissende jaar. Maar in het overheidsbeleid heeft dit soort onderzoek minder prioriteit, wellicht ook omdat de resultaten vaak lang op zich laten wachten. Mensen weten niet dat onderzoek naar bomen per definitie meerdere jaren vergt. De ontwikkeling van de maatschappij is 'quick and dirty', maar 'quick' kan niet bij bomen. Kijk naar de hype van dit moment, de genmanipulatie. Oefen je dat op muizen, dan hoef je maar heel kort op nakomelingen te wachten. Wil je datzelfde bij bomen die pas na jaren zaadproductie hebben, lukt dat niet snel. Je moet dat altijd aan de mensen uitleggen: kijk naar de natuur, werken met bomen is een kwestie van lange adem.

Gaat het goed met de bomen in Nederland?

Ja. In die zin dat er veel meer nieuwe bomen zijn geplant in de afgelopen decennia dan dat er oude zijn verdwenen.

En waar je ook komt, als er een boom wordt gekapt zijn er altijd actiegroepen bij. Ik adviseer soms voor de actiegroep en soms voor de gemeente. Met helaas als neveneffect dat als ik door de actiegroep word ingehuurd de gemeente soms denkt dat ik tegen ze ben waardoor ze bij een volgende klus naar iemand anders toe stappen. Waar de gemeenten voor moeten oppassen is dat ze geen dubbele agenda hebben. Het is zonneklaar dat het bijvoorbeeld goedkoper is om een bomenrij weg te halen wanneer er een dieprietol gelegd moet worden. Zo'n dieprietol kan altijd door het midden van een bestaande weg zonder schade aan de boomwortels toe te brengen. Maar dan zegt een aannemer: "Dat scheelt tonnen als die bomen weg

"De ontwikkeling van de maatschappij is 'quick and dirty', maar 'quick' kan niet bij bomen."

mogen." Daar mag een gemeente eerlijk voor uitkomen. Ik maak me wel zorgen over sommige nieuwe ontwikkelingen in de boomverzorging, onder meer de duistere middeljes en het destructief onderzoek (bv. de resistogram). Vroeger zouden wij daar uit eigen beweging onderzoek naar gedaan hebben, maar nu moet het worden betaald. En de bedrijven van nu zitten niet allemaal te springen om onderzoek naar de waarde van technieken waar ze zelf al gebruik van maken. Het gaat dus goed met de bomen maar deze ontwikkelingen doen mij soms twifelen hoe dat in de toekomst zal gaan.

Heb je op grond van je eigen kennis en ervaring een advies voor de Bomenstichting?

Vanaf het begin heeft de Bomenstichting zich continu moeten waarmaken tegenover subsidiegevers die steeds opnieuw wegen waar ze hun geld aan uitgeven. Als het echt gaat om het vergroten van de inkomsten, dan moet je in ieder geval ook je herkenbaarheid blijven vergroten naar de buitenwacht. Mijn insteek blijft altijd dezelfde: op de barricade is OK, maar zorg dat je daarbij ook inhoudelijk iets te bieden hebt. Dat is noodzakelijk om te overleven. Ik denk dat de Bomenstichting nog steeds op een juiste manier aan de weg timmert en mijn advies is dan ook simpel: ga zo door, stel je licht niet onder de korenmaat en blijf alert. Op het moment dat je een mening wordt gevraagd moet je een antwoord klaar hebben dat bovendien met de waarheid strookt.

IJzige gestalten

In de winter geven bomen zich bloot en komt de takstructuur goed uit de verf. Daarbij draagt het diffuse licht van de winterzon bij aan sfeervolle beelden en is het ook in de winter genieten van de schoonheid van bomen.

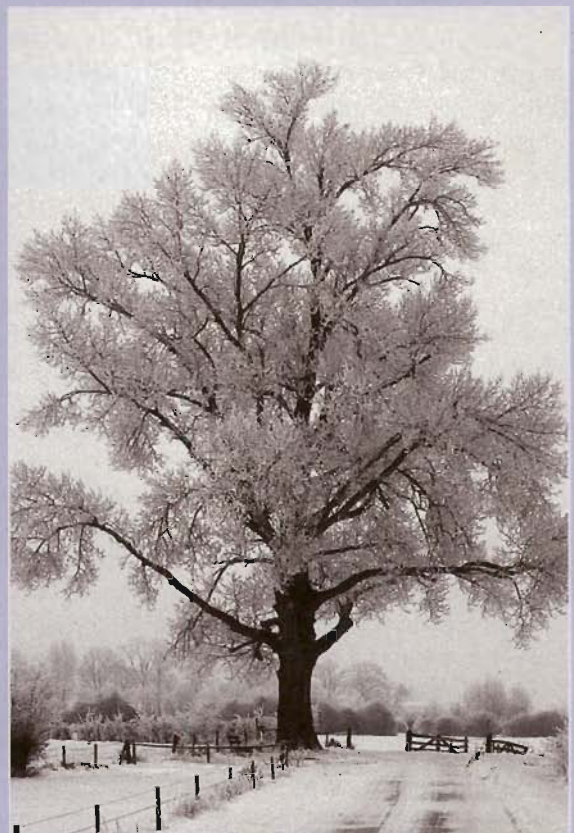
Met de klok mee, achtereenvolgens:
Oude knotwilgen aan de Zuidkavelse dijk in de polder 'Kooiland' in de gemeente Strijen. (foto: Arie Pieters)

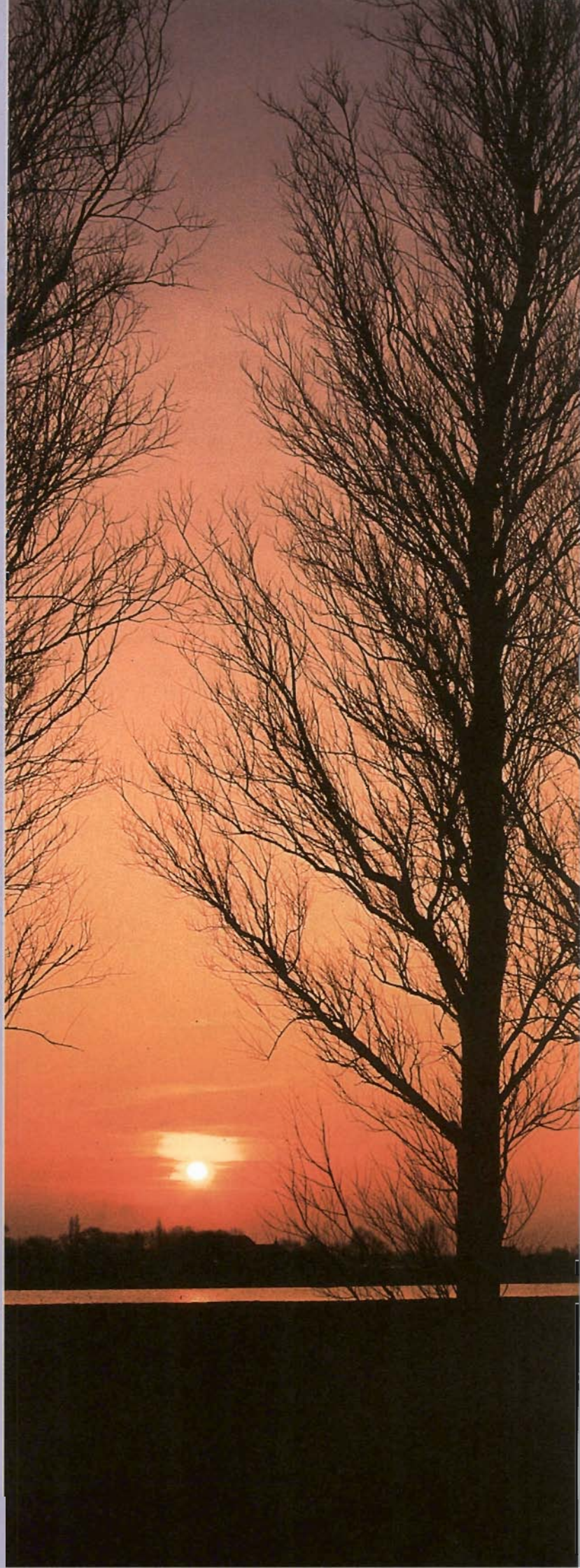
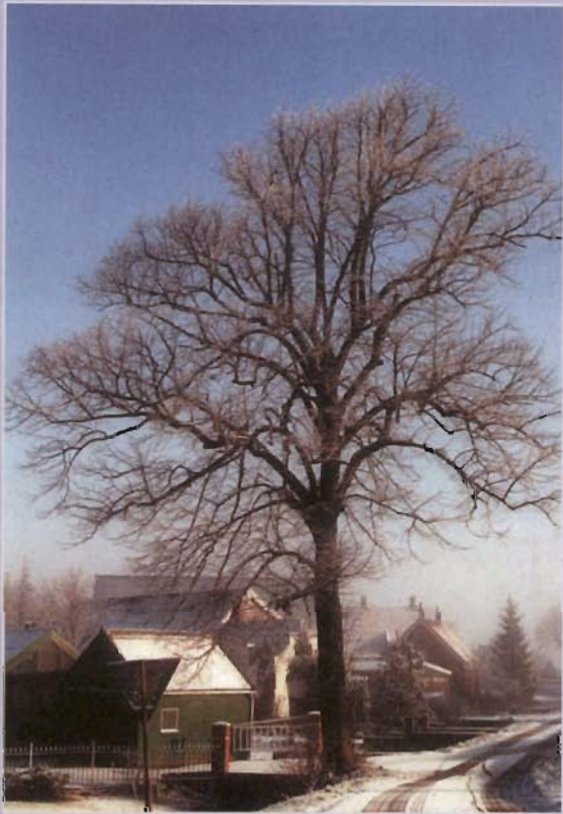
Honderdjarige linde in de buurtschap Mookhoek (gem. Strijen). Deze indrukwekkende linde is opgenomen in het Nationaal Register van Monumentale Bomen van de Bomenstichting. De linde staat voor de gelijknamige Lindehoeve. (foto: Arie Pieters)

Wilgen bij ondergaande zon in de Hoekse Waard. (foto: Beline Geertsema)

De stam van de monumentale rode beuk op het landgoed Den Bramel in Vorden is 's zomers vrijwel onzichtbaar door de enorme kroon. (foto: archief Bomenstichting)

Besneeuwde monumentale Zwarte populier aan de IJssel bij Voorst. (foto: archief Bomenstichting)

bomen- en struiken- borden

De Bomenstichting heeft 65 verschillende titels op voorraad met beschrijving van de meest voorkomende bomen en struiken in ons land. Hiermee kunt u op een leuke en mooie manier de aandacht vestigen op een bijzondere boom in tuin of park.

De bordjes van 22 x 22 cm zijn voorzien van eenvoudige tekst en kleurenafbeeldingen.

VRAAG EEN INFORMATIEFOLDER AAN!

TEL.: 030-2340778 FAX: 030-2310331

bomenstichting@worldmail.nl

www.bomenstichting.nl

COPIJN

Groenekan

sinds
1777

verrassend ontworpen - zorgvuldig gekweekt

- tuinarchitecten -
- boomkwekerij -
- onafhankelijk boomdeskundige
en beëdigd boomtaxateur -

Brochure vormbomen en boomvormen op aanvraag

Copijn • Groenekanseweg 174 • 3737 AK Groenekan

tel. 034621 - 2401 • fax 034621 - 1207

Boomtechnisch advies:
lang leve de boom!

Bomen zijn onmisbaar in de stedelijke ruimte. Ze zijn niet alleen mooi om te zien, maar ook goed voor het milieu.

Gelukkig hebben we nog steeds de monumenten van meer dan honderd jaar oud, die ook in stedelijk gebied de oerkracht van bomen laten zien. Maar door de economische vooruitgang heeft de stadsboom het moeilijk en verdient hij meer dan ooit uw aandacht en bescherming. De Bomendienst van ARCADIS helpt u graag met technische en beleidsmatige adviezen.

Of het nu gaat om verplanten, groeiplaatsverbetering, het bestrijden van ziekten en plagen of regulier onderhoud: Bomendienst bewijst uw bomen graag een dienst.

Wilt u meer weten:

telefoon: (055) 5 999 444

e-mail: bomendienst@arcadis.nl

internet: www.bomendienst.nl

Bomendienst bewijst bomen een dienst

 ARCADIS

NATIONALE BOMENBANK BV
Specialist in het verplanten van bomen

Postbus 4, 2970 AA Bleskensgraaf
Telefoon (0184) 698989 Telefax (0184) 698990

Vestiging Beek, Limburg
Telefoon (046) 4361593 Telefax (046) 4361594

E-mail: nationale@bomenbank.nl
Internet: www.bomenbank.nl

Te koop
gevraagd:

**Populieren- en
iepenstammen**

(iepenstammen)
t.b.v. zinkers voor de
visserij-industrie
in Noorwegen

Rondhouhandel-Bomenrooibedrijf

v.d. Horst bv

Rolderstraat 27,
7849 PB De Kiel
Telefoon: 0591 - 382202
Fax: 0591 - 381910,
Autotel. 06 - 50501936

Bomen zijn natuur
onder handbereik.
Rustgevend,
inspirerend,
springlevend.

wordt donateur
030 2340778 of www.bomenstichting.nl

DE JUISTE ZORG VOOR BOMEN

**VAN JAARVELD / VAN SCHERPENZEEL
BOOMTOTAALZORG**

Overeind 42, 3998 JB SCHALKWIJK
Telefoon: (030) 601 18 80
Fax: (030) 601 23 66
www.boomtotaalzorg.nl

**INVENTARISATIE EN BEHEERSPLANNEN
ONDERZOEK EN ADVIES
BOOMVERPLANTING, VERZORGING, VELLING
GROEIPLAATSVERBETERING**

TRAININGEN

INSTRUCTIES

LEVERING VAN: KLIM- EN VERANKERINGSMATERIALEN. BOOMKOKERS.

ARBORI-ARNHEM, Leen Hoogstad: Vredesteinsestraat 4 - 6665 LG Driel Tel: 026-4722718 Fax: 026-4723823 AutoTel: 06-53752665

Alle bomen blijven!!!

ikzelf", zei ome Joop Beaux met een snik in zijn stem. Twee jaar lang hebben we ons als werkgroep ingezet om samen met de ambtenaren en de wethouder oplossingen te vinden voor het behoud van alle bomen en een passende bestrating. Ondanks de toezegging van Guusje ter Horst dat in deze situatie afgeweken mag worden van het NSGP stuitten we keer op keer op een muur. Een muur van stenen. Een denken vanuit bestrating alleen. Met als gevolg dat de verschillende onderzoekers vanuit een beperkt kader moesten werken, het resultaat absoluut niet realistisch was, buurtbewoners in opstand kwamen en er tegenstellingen gecreëerd werden, die er in wezen niet waten.

In de stad, op ons eiland leven we samen met de stenen, de planten, kademuurplanten - in ons geval de beschermde zwartsteel - en met dertien monumentale iepen, die zo'n tachtig jaar geleden als toekomstboom door onze voorouders zijn geplant. En honden, veel honden, ook van buiten de buurt. En mensen, jong en oud, met hun vervoermiddelen: kindervagens, rollators, steppen, fietsen en auto's. Ingrijpen in een van deze onderdelen vraagt een visie op de samenhang tussen deze onderdelen. Nodig is een constructieve samenwerking tussen generalisten en specialisten, en het formuleren van teamopdrachten die onderzoekers uitnodigen, prikkelen tot het vinden van een gezamenlijke creatieve oplossing in het belang van het geheel.

"Boven de grond gaan hun stammen en kronen in het zicht de weg naar het licht. Onder de grond werken hun wortels in het donker samen ten behoeve van het geheel." Dat leerden wij van de bomen. Toen de bijl opnieuw boven onze iepen zwaaide, hebben we samenwerking gezocht met landelijke boom-, ecologie- en kademuurspecialisten. In september kwamen alle betrokkenen en de onderzoekers op het bureau van de Bomenstichting op persoonlijke titel bijeen. "De iepen op de Realengracht behoren tot de top tien van de Amsterdamse grachtengordel", zei Evert Ros van Bureau Groenadvies op die ochtend. "Wanneer de politieke wil er is, zijn technische oplossingen mogelijk", zeiden hij en Matthew Marshal van Witteveen-Bos, de kademuurdeskundige, tegen elkaar en tegen ons. Het leven blijkt eenvoudig als je vanuit je eigen specialisme samenwerkt voor het geheel. Hans Kaljee, de stedelijk boomconsulent, Evert Ros en Matthew Marshal staan klaar om gezamenlijk technische oplossingen uit te werken.

Raadsleden, toon uw goede en deskundige wil. Zet u in voor: een optimale kademuur, een passende bestrating en behoud van dertien gezonde iepen, die naar rust verlangen en op deze plek oud willen worden. Zij en

Leden van de

Werkgroep

Behoud Bomen

Realengracht,

waaronder

Els Mostert

(midden)

informeert

buurtbewoners

over de

renovatieplannen

van de kademuur.

foto's:

Angelo

Goedemondt

Els Mostert

Drie jaar lang verzetten buurtbewoners zich tegen het kappen van dertien gezonde iepen op hun gracht. Volgens de Amsterdamse wethouder Openbare Ruimte was deze kap een noodzakelijke maatregel in het kader van de uitvoering van het Nieuw Standaard Grachten Profiel (NSGP). Met onderstaande 'inspraak' weet de Werkgroep Behoud Bomen Realengracht de Commissie Openbare Ruimte te bewegen pas op de plaats te maken en het door hen geformuleerde uitgangspunt en onderzoeksvoorstel over te nemen. Terugblik op een geslaagde actie door een vertegenwoordigster van de Werkgroep Behoud Bomen Realengracht.

De toespraak: *BOMEN ZIJN VERBINDERS*

Vanaf de eerste insprekavond hebben buurtbewoners zich verenigd om duidelijkheid te krijgen over het onbegrijpelijke voornemen van de gemeente tot het kappen van dertien medebewoners, 'onze' iepen. Waarom gezonde bomen opofferen aan het NSGP? Op ons eiland heeft de vlag al te vaak halfstok gewapperd. Voor een prachtige kastanje die op een achternamiddag werd geveld. Voor de fiere populieren die sneuvelden door een botte bijl. "Onze pepels, ze zijn nog ouder dan

wij zullen u dankbaar zijn. De binnenstad een voorbeeld voor de hele stad, u een voorbeeld voor onze kinderen en kleinkinderen. In hun belang eindig ik met twee citaten. Een van Laura van zes jaar oud, die mensen niet meer en bomen nog wel vertrouwt. Zij schrijft: "De bomen mogen niet weg, dan wordt het zo koud op de wereld in Amsterdam." Het andere citaat komt uit een prachtig scholierenboek: 'Bomen in Afrika'. Op de laatste bladzijde roepen de samenstellers, NOVIB en het Koninklijk Instituut voor de Tropen, de leerlingen op de volgende woorden overal op te schrijven: "Ik wil samenleven met mensen die respect hebben voor bomen en bossen, opdat via de wortels van kennis en in de schaduw van de kruinen welzijn, vriendschap en solidariteit kunnen groeien".

Het lukt!!!

De Commissie Openbare Ruimte geeft de gemeentelijke kademuurspecialist en de door ons al in een vroeg stadium ingehuurde boomdeskundige een gezamenlijke opdracht technische oplossingen uit te werken. Uitgangspunt luidt: een goede bestrating, een optimale kademuur en behoud van alle bomen. Vanaf dit moment gaar het snel. De onderzoekers gaan aan de slag en werken hiertoe drie opties uit: klein onderhoud, een gedeeltelijke en een gehele vervanging van de kademuur. Op 4 oktober j.l. valt het politieke besluit:

- De kademuur blijft voorlopig zoals-ie nu is;
- De herprofilering vindt gefaseerd plaats, waarbij eenrichtingsverkeer en een maximumsnelheid van 30 km ingevoerd gaan worden;
- De bomen blijven, dankzij een ingrijpende worteloperatie met passende snoei onder toezicht van beide onderzoekers.

Met ambtenaren en politici vieren we het resultaat. De laatsten tonen zich blij met eindelijk eens een geslaagde inspraak. Wij, en vooral de oudere buurtbewoners, verheugen ons op een gracht zonder hobbels en bobels. Nog even en de wortels van de iepen banen zich een weg naar beneden door met zorg geboorde gaten in de betonnen onderlaag.

Toch wacht over tien, twintig jaar een kademuurvervanging waarbij alle iepen - door de hoge concentratie wortels aan de kant van de kademuur - alsnog gekapt dreigen te worden, tenzij:

- er een Stedelijke Nota Kademuurvervanging met behoud van bomen komt;
- er nieuwe technische oplossingen ontwikkeld worden die zorgen dat de bomen kunnen blijven staan.

Iets voor een interstedelijke werkgroep van diverse deskundigen, geïnitieerd door de Bomenstichting?

Het leven van de iepen is gered. Dankzij de stille, verbindende kracht van de bomen zelf. Dankzij de volharding, de gezamenlijke inzet van velen.

Voor informatie:

Els Mostert, telefoon 020 - 6229882

Stappenplan

De Werkgroep Behoud Bomen Realengracht heeft de belangrijkste stappen voor u op een rijtje gezet. Voor wie zelf een actie start, wellicht een bruikbaar overzicht.

- 1 Het peilen van onvrede met het gemeentelijk besluit onder buurtbewoners en het mobiliseren van hun deelname aan de inspraakavond door het rondsturen van een brief met invulstrook.
- 2 Het oprichten van een werkgroep namens de buurtbewoners en het bedenken van een passende naam waarin het doel doorklinkt.
- 3 Het kiezen van een coöperatieve houding met liefde voor bomen en vertrouwen in de politiek en het formuleren van een overstijgend uitgangspunt waarin alle partijen zich kunnen vinden.
- 4 Het aanvragen van een contra-expertise bij een betrouwbaar bomenbureau.
- 5 Het zoeken naar ondersteuning bij stedelijke en landelijke boomdeskundigen. Wij werken samen met de Hoofdstedelijk Bomenconsulent, Geronimo Bostochten, Ecologisch Adviesbureau Maes en de Bomenstichting.
- 6 Het indienen van een bezwaarschrift en het voeren van gesprekken met ambtenaren en wethouder waarin we hen de onderzoeksresultaten voorleggen en alternatieven bepleiten.
- 7 Het bijeenroepen en voorzitten van een rondtafelgesprek waarin bovengenoemde betrokkenen en de gemeentelijk kademuurspecialist en 'onze' boomdeskundige, allen op persoonlijke titel bijeenkomen.
- 8 Het betrekken van buurtbewoners en pers bij de actuele stand van zaken door het organiseren van een feestelijke actie. We stellen een persmap samen en brengen iedere iep een ode in de vorm van een gedicht, een rondedans door kinderen, een rap door jongeren e.d.
- 9 Het schrijven van een raadsadvies met onderbouwd protest tegen het gemeentelijk besluit.
- 10 Het voeren van individuele gesprekken met vertegenwoordigers van politieke partijen in de Commissie Openbare Ruimte.
- 11 Het inspreken op de Commissievergadering
- 12 Het bijwonen van de kring van ambtenaren en onderzoekers, die met elkaar de taakopdracht nader formuleren en het eindresultaat bespreken.
- 13 Het voor een tweede en laatste maal inspreken op de Commissievergadering Openbare Ruimte door het:
 - openlijk instemmen met het voorstel van de wethouder;
 - pleiten voor het aanstellen van technische uitvoerders met respect voor bomen;
 - oproepen tot een 'Beleidsnota kademuurvervanging met behoud van bomen'.

Professionele boomsoortencursussen en workshops
voor iedereen die bomen beheert en toepast:
vraag een folder aan

een nieuwe onderneming in kennisoverdracht
ruime vak kennis door 18 jaar onderwijs-ervaring
**praktisch oefenen in boomherkenning, groeiplateisen
en toepassing via excursies en case studies.**

- Bomen in de winter - dec 2001 en jan 2002
 - Loof- en naaldbomen – maart tot juni 2002
 - Bomen en struiken in bos en natuur - juni 2002
- Leo Goudzwaard 06-11095105 info@bomenkennis.nl
Duistereweg 18 3911 AK Rhenen tel 0317-612482

Afdeling boomverzorging

- snoeien van bomen d.m.v. klimtechnieken en met inzet van 2 eigen hoogwerkers.
- standplaatsverbeteringen d.m.v. aanbrengen bomenzand en beluchtingen/bemestingen onder hoge druk.
- onderzoek en rapportages
- leveranties bomenzand
- boomverplantingen met newmanframe

**VAN HELVOIRT
GROENPROJECTEN BV**

• oisterwijksebaan 8A • 5056 RD berkel-enschot • tel.:013- 540 82 00 • fax: 013 - 5408201

Adviseurs groenvoorziening en terreininrichting

SmitsRinsma

Uitvoeringsvoorbereiding
en directievoering, expertises en
groenbeheer, calculaties
en budgetbewaking

Ijsselkade 9a, Zutphen
Postbus 4051, 7200 BB Zutphen
Telefoon (0575) 58 52 20
Fax (0575) 58 52 22

DE DROOM VAN ELKE BOOM

IMPULSHAMER

BOOMROOSTERS

BOOMBEMESTING

BESCHERMING

I.T.S. LEVERT

BOOMONDERZOEKSAPPARATUUR:

- Impulshamer
- Resistograaf
- Fractometer
- Aanwasboor
- Penetrograaf
- Zuurstofmeter

STANDPLAATSIINRICHTING:

- BELUchtingsystemen ®
- VENTIlatiesystemen ®
- Airea tube ®
- WALU roosters
- Kroonverankering

STANDPLAATSVERBETERING:

- Høkan
- Algihum
- Dendrovorm ®
- Dendromix ®
- Bomenzand

ANTIWORTELFOLIE DENDRO R.B. ®

- ALS WORTELSCHERM BIJ:
- verhardingen
 - kabel- en leidingsystemen

Bezoek ook onze website: www.ctn-its.nl

I.T.S. - INTERNATIONAL TREE SERVICE

C.T.N. Civiele Techniek Nederland B.V. | Tel. 0573-298700
Postbus 247 | Fax. 0573-257683
7240 AE Lochem | E-mail: info@ctn-its.nl

Kort nieuws

Tytsjerksteradiel heeft het beste bomenbeleid van Nederland

De Bomenstichting heeft de prijs voor het beste bomenbeleid dit jaar uitgereikt aan de gemeente Tytsjerksteradiel. Op het jaarcongres van de Vereniging Stadswerk Nederland op 11 en 12 oktober in Hoogeveen mochten Frank Kwant (chef groenvoorziening) en bomenman Klaas Niestijl het certificaat in ontvangst nemen uit de handen van de directeur van de Bomenstichting Marjan van Elsland.

De Bomenstichting houdt al jaren lang in de gaten of de gemeenten in Nederland goed met hun bomen omgaan. Eind jaren '90 wees onderzoek uit dat Tytsjerksteradiel een van de gemeenten is, die op veel fronten van het bomenbeleid goed op weg is. De Bomenstichting hanteert daarvoor een aantal criteria, die zijn beschreven in haar boekje 'Kiezen voor Bomen, richtlijnen voor gemeentelijk beleid'. Het gaat dan om een heldere visie op de belangrijke rol van bomen in de eigen gemeente, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Die visie moet terug te vinden zijn in de ruimtelijke ordening, in beleid en beheer, in verordeningen en handhaving, in financiën, in de gemeentelijke organisatie en in de communicatie en samenwerking met de bewoners. In Tytsjerksteradiel staan de bomen hoog op de agenda. Dat blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat Frank Kwant en zijn medewerkers in een vroeg stadium worden betrokken bij bouwplannen. Ook het goede contact met betrokken bewoners zoals IVN-er Johan Visser, die ook 'BoomBeschermer' van de Bomenstichting is, laat zien dat de gemeente serieus omgaat met wensen van de bevolking ten aanzien van bomen.

Tytsjerksteradiel was samen met Den Haag genomineerd. De jury koos voor de Friese gemeente, omdat het voor een plattelandsgemeente minder makkelijk is om een goed bomenbeleid op gang te

bringen en te handhaven dan voor een grote stad.

Marjan van Elsland zette bij de uitreiking wel even een kanttekening bij de gang van zaken rond het kandelaber en het verplanten van een enorme plataan, begin dit jaar. De boom moest na lang wikken en wegen wijken voor nieuwbouw. Zij vond dat de gemeente nog meer haar best had moeten doen voor het behoud van de boom op zijn eigen plek. "Dan maar een kleiner gebouw" was haar oplossing, want het verplanten van een dergelijke monumentale boom, zeker op deze manier, is de Bomenstichting een doorn in het oog.

De inventarisatie en bescherming van waardevolle bomen, evenals het fietsrouteboekje 'Langs dikke linden en oeroude eiken' zijn wel weer criteria voor het toekennen van deze prijs.

Frank Kwant en Klaas Niestijl gingen donderdagavond 12 oktober naar huis met een certificaat waarop staat: "In de gemeente Tytsjerksteradiel gaat het goed met het boombeleid." Ze kregen ook het boek 'Bomen en Mensen' en de mondelinge boodschap: "Ga zo door."

Marjan van Elsland

Fietsen in Tytsjerksteradiel

Onder auspiciën van de Oost-Friese gemeente Tytsjerksteradiel in samenwerking met Natuur- en Milieueducatie Friesland is een boekje verschenen met de titel: Langs dikke linden en oeroude eiken. In dit boekje staan vijf fietsroutes langs monumentale bomen in deze gemeente. Onder redactie van de Bomenwerkgroep IVN Noord-Oost Friesland is dit goed leesbare en gedocumenteerde boekje verschenen dat bovendien fraai is geïllustreerd. De fietsroutes, variërend van 15 tot 27 kilometer, leiden langs een keur aan boomsoorten waarbij de determinatie van de soorten aan bod komt en waarbij u kunt lezen wat de Friese benamingen zijn van bijvoorbeeld de iep (iperenbeam) en de bruine beuk (reade boek). Het boekje is te bestellen bij de gemeente Tytsjerksteradiel en kost slechts € 2,50 (tel: 0511 460860).

Rob van Doesburg

Bedankt

Het is zo'n 30 jaar geleden, dat ik voor de eerste maal met mijn gemeentebestuur in de clinch lag over het ongemotiveerd en willekeurig kappen en verwijderen van bomen. Dit heeft zich bij diverse gelegenheden herhaald en daardoor werd ik hier in het dorp bekend als de 'beamkeman' (Fries voor bomenman).

Het ontbrak me aan ruggesteun en voldoende (juridische) kennis van zaken en ik heb me aangemeld als donateur van de Bomenstichting.

Toen ik bij de Bomenstichting melding maakte van asfalteringsplannen van de gemeente van een secundaire weg met een fraaie boombeplanting, heeft deze ook gereageerd naar het gemeentebestuur, met een (kennelijk boze) brief. Ik kreeg namelijk als reactie op mijn bezwaren bij het gemeentebestuur ook de opmerking, wie er toch die Bomenstichting had ingelicht....

En nu is inmiddels het bomenbeleid in mijn gemeente drastisch gewijzigd.

Ja, ik woonde toen en nu nog in de gemeente Tytsjerksteradiel, die door de Bomenstichting is benoemd tot de beste bomengemeente van Nederland! Bedankt!!

*Kees Spithout,
Bergum*

Rechter beboet Utrechtse kunstenaar

Omdat een Utrechts beeldend kunstenaar op eigen houtje besloot een beschermde moerbeï aan de Oudegracht te snoeien heeft de politierechter hem veroordeeld tot 250 gulden voorwaardelijk en tot het betalen van 500 gulden schadevergoeding aan de gemeente Utrecht. Een oplettend boomtechnisch adviseur van de gemeente Utrecht had de kunstenaar op heterdaad betrapt en hem aangegeven bij het Openbaar Ministerie.

Op 1 mei van het vorige jaar zaagde de beeldhouwer een paar overhangende takken van de moerbeï af. Hij verklaarde dat te doen omdat de rondvaartboten er

veel last van hadden en de passagiers het niet konden nalaten om aan de takken te trekken. Deze moerbeï is echter een exemplaar dat op de lijst met monumentale bomen van de Bomenstichting voorkomt. Deskundig snoeien was dan ook meer op z'n plaats geweest. Opmerkelijk is het feit dat de rechter het voorkomen van de boom in het landelijke Register van Monumentale Bomen letterlijk in zijn vonnis gebruikte. Des te opmerkelijker omdat het voorkomen in dit register geen juridische status heeft. (bron: Volkskrant)

Rob van Doesburg

Verzet in Breda

In Breda is een strijd gaande die symptomatisch te noemen is voor de manier waarop bestuurders en projectontwikkelaars omgaan met groen. Op het terrein van de voormalige verffabriek Teodur zal - zo is duidelijk -

een nieuwe wijk verrijzen: het Wagemakerspark. Bij die voormalige fabriek, aan de Olympiastraat, staat een oude houtopstand met vijftieng populieren van de zeldzame soort *Populus suaveolens*. Die houtopstand moet wijken voor een ontsluitingsweg. Ook moet een stuk van een speelveld omgevormd worden tot de onvermijdelijke hondenuitlaatplaats en tot een 'ruige graszone'.

Arno Bakkers, actievoerder van het eerste uur voor het behoud van de bomen heeft bij de gemeente alternatieven aangedragen en verbaast zich over het feit dat het behoud van het groen niet als randvoorwaarde is meegenomen in de plannen. Met een aantal buurtbewoners, verenigd in een buurtcomité, heeft hij bezwaar aangetekend tegen de gemeentelijke plannen.

In juli van dit jaar kondigt de gemeente een onderzoek aan naar de mogelijkheid om de zeldzame bomen te stekken en ze

zodoende in de buurt opnieuw te kunnen planten. Ook laat het college van B&W weten dat gekozen wordt voor een andere ontsluiting van de nieuwe bouw wijk, dat wordt afgezien van de hondenuitlaatplaats en dat een beukenhaag wordt aangelegd. Maar de buurtbewoners hebben meer ijzers in het vuur, bijvoorbeeld een gepensioneerd ambtenaar die op 3 augustus een pleidooi houdt voor de populieren met als één van de argumenten dat de *Populus suaveolens* de hoogste luchtzuiverende werking heeft. In Australië worden ze bovendien vanwege hun groeisnelheid op grote schaal geplant om CO₂ te binden.

In augustus krijgen de populieren de status van 'dendrologisch waardevol' toegekend in het landelijke Register van Monumentale bomen van de Bomenstichting: een steun in de rug van de actievoerders. Want hoewel deze toekenning geen juridische status heeft meent de gemeente, bij monde van woordvoerder Van Ginniken, dat de registratie bij een aanvraag voor de kapvergunning meegenomen zal worden in de beslissing.

Zoals zo vaak is het voor actievoerders een zaak van lange adem maar het is duidelijk dat zij argumenten te over hebben om deze populieren te behouden en dat niet alle groen moet sneuvelen voor een nieuwe wijk of straat.

(bron: BN/DeStem & Stadsblad)

Rob van Doesburg

Slachting onder platanen in de Franse Pyreneeën

TARBES, FRANKRIJK - In het regionale blad *Nice-Matin* in Frankrijk verscheen het volgende, onwaarschijnlijke, bericht: 'Massacre de platanes dans les Hautes-Pyrénées'. Bij het regionale radiostation France 3 was een brief binnengekomen van het 'Commando Anti Platanes' waarin het commando de dood van 66 platanen langs een route nationale nabij Tarbes in de Haute-Pyrénées opeiste. Ze hadden de bomen geringd waardoor de bomen een spoedige dood zouden sterven. De reden voor deze daad was gelegen in het ongeluk van een motorrijder die zich 's nachts tegen een plataan langs die weg had doodgereden. De plataan was kennelijk niet opzijgegaan en moest het nu bezuren. Het commando kondigde verdere acties aan tegen 95 platanen die zich ook onverantwoordelijk opstelden langs een nabij gelegen weg! Ook Minister van Landbouw Jean Glavany noemde bomen een "publiek gevaar"! Waar in Zuid-Frankrijk bomen, en vooral platanen, werden gezien als broodnodige schaduwbrengers blijken ze nu volksvijand nummer één te zijn geworden.

Oude Sandelhoutboom geveld

TAMIL NADU, INDIA - Ook in India zijn bomen niet veilig. Onverlaten hebben in de Indiase deelstaat Tamil Nadu een 200 jaar oude sandelhoutboom geveld en gestolen. Ondanks het feit dat de boom een beschermde status had hebben de dieven hem gekapt. Van het sandelhout wordt de olie in de cosmetica gebruikt en het hout voor sierhoutsnijwerk. Economische redenen lagen vermoedelijk aan deze misdaad ten grondslag.

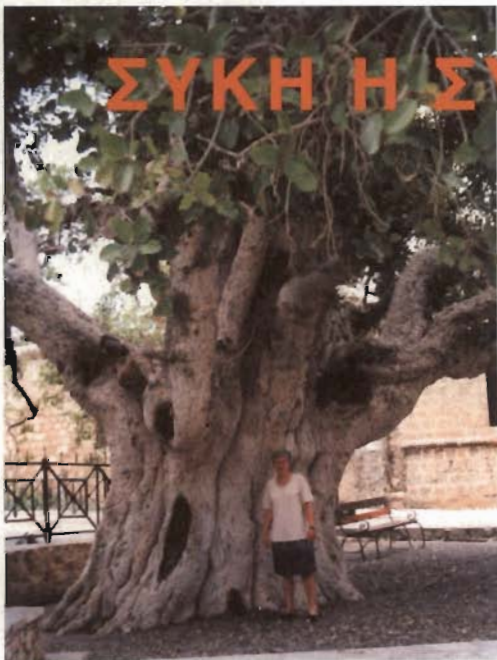
Gratis abonnement 'Natuur Net Nieuws'

Natuur liefhebbers die beschikken over een e-mailadres kunnen een gratis abonnement nemen op 'Natuur Net Nieuws', een initiatief van de Stichting Bomen Over Leven. De Stichting is actief in Zoetermeer en omstreken, maar heeft donateurs en abonnees in het hele land. 'Natuur Net Nieuws' bevat natuur- en milieunieuws in de ruimste zin van het woord, alsmede nieuws over de Stichting Bomen Over Leven en andere groene organisaties. 'Natuur Net Nieuws' is veelzijdig en de moeite waard!

Gemiddeld eens per twee weken verschijnt er een nieuwe aflevering. De Stichting brengt ook 'Natuur Net Nieuws Junior' uit, met leuk en leerzaam natuurnieuws, speciaal voor kinderen van 6 tot ongeveer 12 jaar en voor scholen. 'Natuur Net Nieuws Junior' verschijnt maandelijks en is eveneens gratis. Heeft u interesse? Meld u dan aan via de website van de Stichting: www.bomen-overleven.nl

Rob Wiewel,

Stichting Bomen Over Leven

ΣΥΚΗ Η ΣΥΚΟΜΟΡΕΑ

De Griekse schrijfwijze voor de naam van deze boom is waarschijnlijk voor de meesten onder ons niet leesbaar.

Bij het lezen van de wetenschappelijke naam *Ficus sycomorus* begint het waarschijnlijk wel te dagen. In het Nederlands wordt de boom Pharao-vijg genoemd.

Redactielid Douwe van der Heij fotografeerde dit prachtexemplaar tijdens zijn vakantie op Cyprus in het plaatsje Agia Napa.

De vijg heeft een geschatte leeftijd van zeshonderd jaar. De stamomtrek meet 10 meter en de kroondoorsnede is maar liefst 28 meter.

Hortus failliet?

Enige tijd geleden stond in de landelijke dagbladen het alarmerende bericht dat een van de oudste botanische tuinen van Nederland, de Hortus in Haren, door de rechtbank failliet is verklaard. De reden voor de financiële zorgen was de tegenvallende bezoekersaantallen. Dat betekent overigens niet dat daarmee de tuin definitief dichtgaat. De directie bij monde van directeur Drissen meent dat, indien de gemeenten Groningen en Haren tezamen 1,5 miljoen in de Hortus investeren, de tuin de winter doorzal komen en dat er in februari een financieel beleidsplan op tafel kan liggen. De gemeente Groningen neemt vooralsnog een afwachtende houding aan. Eerst moet er een structureel verbeteringsplan komen. Het reddingsplan voor de botanische tuin behelst onder meer een opknappbeurt van de tropische kas die dan een vergader- en congresfunctie kan krijgen. De directie en de veertig medewerkers wachten in spanning de reactie van burgemeester en wethouders van Groningen af.

Regel weggevallen

Tot onze spijt is van het artikel 'Stille getuige' (nr. 3 van dit jaar) de laatste regel weggevallen. Er had moeten staan: *De wilg was er getuige van maar heeft nooit iets prijsgegeven.*

Cursus Eenvoudig houtbewerken

De Utrechtse Houdraaijerij J.F. Kramer begint 20 januari met een unieke cursus houtbewerking. Deelnemers komen in totaal negen keer bijeen en maken kennis met de grondbeginselen van houtbewerking. De cursus wordt buiten gegeven en maakt alle seizoenen door. Met eenvoudig gereedschap wordt eerst materiaal gewonnen door het knotten van wilgen en later vindt bewerking plaats. Cursusleider Joost Kramer besteedt veel aandacht aan het gereedschap, eigenschappen van hout, maar ook het fenomeen boom komt uitgebreid aan de orde.

Deelname kost f 550,- (€ 250,-).

Inlichtingen: 030-2520644 of www.stadswerkplaatsutrecht.nl

DENDRINA

Bescherming?

In Vinex-locatie Leidsche Rijn, de wettelijke uitbreiding van Utrecht, werden 250 bomen geplant op Boomfeestdag 2000. Ze kregen deze degelijke bescherming van rood-wit geblokte palen: 'pas op, hier staan bomen!'. Maar onze beschermvrouw Koningin Beatrix, die zelf ook bomen plantte, leest nu helaas dat inmiddels 218 bomen zijn verdronken.

Te natte plantomstandigheden en een te nat voorjaar. Wie beschermt onze beschermvrouw tegen dit soort handelingen?

*Dendrina E. Knuppel-
In 't Hoenderhok*

Archeologiepark-Leidsche Rijn
foto: UN/AC

CD's

De Nederlandse Boomgaard, deel 1

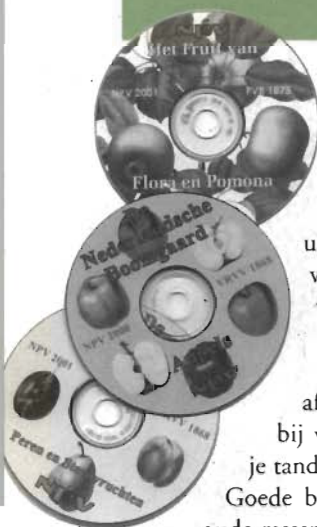
Een geïllustreerde beschrijving van 116 appelrassen geteeld in de 2e helft van de 19e eeuw. (oorspr. uitg.: Nederlandse Ver. tot Regeling en Verbetering van Vruchtsoorten, 1868) f 55,- (€ 25,-)

De Nederlandse Boomgaard, deel 2

Een geïllustreerde beschrijving van 70 peren-, 24 pruimen-, 32 kersen-, 8 abrikozen- en 4 perzikrassen. (oorspr. uitg.: zie hierboven) f 55,- (€ 25,-)

Het Fruit uit Flora en Pomona

een aanvulling op de Nederlandse Boomgaard. Behalve pit- en steenvruchten beschrijft deze geïllustreerde cd-rom ook zachtfruit f 37,50 (€ 17,04)
Bestellen door het genoemde bedrag onder vermelding van de cd-titel over te maken op giro 254692 van de NPV te Benneveld.
NPV, Postbus 353, 9400 AJ Assen

De belangstelling voor oude fruitrassen is nog steeds groot. De vraag naar een appelsoort uit vervlogen tijden wordt gestimuleerd door prachtige tuintijdschriften met afbeeldingen waar je bij wijze van spreken zo je tanden in kunt zetten.

Goede beschrijvingen van de oude rassen zijn in het verleden verschenen in boekvorm en toen de druktechniek het toestond met prachtige kleurenillustraties verrijkt. Deze boeken zijn niet of nauwelijks meer verkrijgbaar en dat bracht de Noordelijke

Pomologische Vereniging (NPV) ertoe beschrijvingen en afbeeldingen op cd uit te brengen.

Als uitgangspunt voor de in totaal vier cd's dienden drie geïllustreerde uitgaven: 'Nederlandsche Fruitsoorten' (1942), uitgegeven door de Nederlandsche Heidemaatschappij, en de 'De Nederlandsche Boomgaard' (1868 - 2 delen) en 'Het fruit uit Flora en Pomona' (1875), alle drie uitgegeven door de Nederlandsche Vereniging tot Regeling en Verbetering van Vruchtsoorten.

'Nederlandsche Fruitsoorten' verscheen al eerder op cd. Recent kwamen de twee delen uit van 'De Nederlandsche Boomgaard' en 'Het fruit uit Flora en Pomona'. Tekst en beeld zijn integraal overgenomen, met behoud van de spelling uit voorgaande eeuwen. Daarmee heeft het geheel een authentiek karakter behouden. Zoals de samenstellers zelf schrijven in het voorwoord: de antieke geur van het boek is bewaard gebleven. Hoewel je het geheel nu doorbladert met klikken en scrollen van de muis, komt die sfeer wel over. Zeker wanneer je de ene na de andere prachtige kleurenprent van appels, peren, pruimen, kersen en noem maar op laat passeren. De beschrijvingen van de soorten waren goed en daar is niets aan veranderd. Niet alleen is een uitvoerige beschrijving van de vrucht, de oogsttijd en de houdbaarheid opgenomen, maar ook de groeiwijze van de boom, standplaatseisen en de mate van vruchtdracht komt aan bod.

Of de wijze van presentatie ook werkt als determinatie van de soort, valt te betwijfelen. Weliswaar bestaat de mogelijkheid door alle afbeeldingen van een vruchtsoort te 'bladeren', maar je bent de draad snel kwijt, wanneer je twijfelt tussen een paar soorten.

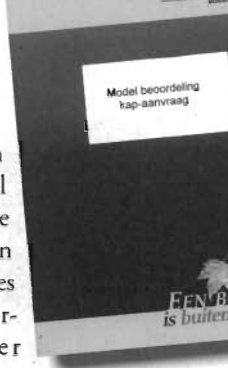
Naar mijn mening is de 'heruitgave' van deze boeken in een juiste vorm gegoten en zullen de cd's ook wel beantwoorden aan het doel en hun weg vinden naar de liefhebber. Jammer vind ik de keuze voor drie nieuwe cd's terwijl alle gegevens ook op één hadden kunnen staan. Dan had je weliswaar wat hogere aanschaffkosten gehad, maar was de materie nog gecomprimeerder geweest en eenvoudiger toegankelijk.

Frank Moens

Model beoordeling kapaanvraag

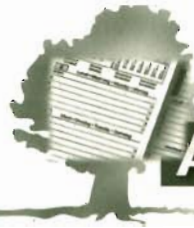
uitg.: Bomenstichting - 2001
f 15,50 (€ 7,05)

te bestellen door dit bedrag over te maken op giro 2108755 van de Bomenstichting in Utrecht o.v.v. de titel of door het invullen van de bon op de wikkel van dit tijdschrift.

Na de Model Boomver-ordering van enkele jaren geleden, verscheen afgelopen zomer het Model voor een objectieve beoordeling van een kapaanvraag. Een zes pagina's lang beoordelingsformulier geeft de groenambtenaar een leidraad voor het trekken van een juiste conclusie om een kapvergunning wel of niet te verstrekken. De Bomenstichting stelde het geheel samen op basis van formulieren die bij verschillende gemeenten al werden gehanteerd en heeft het geheel aangevuld met eigen kennis en ervaring. Natte vingerwerk, vriendjespolitiek, subjectiviteit en wat je nog meer kan verzinnen aan bedenkelijke oorzaken waarom kapvergunningen soms worden verstrekt, zijn met het gebruik van dit formulier verleden tijd. Nog steeds kan een meningsverschil over het eindoordeel tussen burgers, belanghebbenden en gemeente aan de orde zijn, maar voorop staat dat aan een groot scala van omgevingsfactoren voor bomen aandacht is besteed. Ook zorgt het formulier ervoor dat allerlei vormen van mogelijk bestaande beschermende regels en wetten niet over het hoofd worden gezien. Het 'Model Beoordeling kapaanvraag' is in eerste instantie geschreven voor de gemeentelijke groenambtenaar die belast is met het afhandelen van de kapvergunningen. Maar ook burgers kunnen belang hebben bij het bezit van dit formulier. Al is het maar om de gemeente bij het verlenen van een vergunning erop aan te spreken of ze wel een goede afweging hebben gemaakt en aan alle punten aandacht hebben besteed.

Frank Moens

Bomennieuws

26e jaargang, nummer 4, winter 2001
ISSN 0166-784 X
Een uitgave van de Bomenstichting te Utrecht

*Beschermvrouwe
Hare Majesteit de Koningin*

Verschijnt 4 X per jaar, oplage: 4500 stuks

Redactie:
Marjan van Elsland
Douwe van der Heij
Maartje Nelemans
Aart de Veer

Eindredactie:
Florentine van Eeghen

Hoofdreductie:
Frank Moens

Vormgeving:
Frank Moens

Aan dit nummer werkten mee:
Rob van Doesburg,
San van der Molen, Els Mostert,
Henri Rogaar

Redactieadres:
Bomenstichting,
Oudegracht 201 bis, 3511 NG Utrecht
tel (030) 234 07 78, fax (030) 231 03 31
e-mail: bomenstichting@worldmail.nl
www.bomenstichting.nl
postbank 2108755

Wilt u een artikel insturen, vraagt u dan eerst de richtlijnen en de mogelijke omvang op bij de hoofdredacteur.
De redactie beslist over de plaatsing.

Advertentie-exploitatie:
Bomenstichting, t.a.v. Frank Moens

Druk:
Van den Berg's Drukkerij - Maarn

Overname van artikelen en berichten na overleg met de redactie.

Gedrukt op Reviva offset 100 grams.

Bomennieuws is voor donateurs van de Bomenstichting gratis.
Donateur wordt u voor:
€ 20,- per jaar, 65+ € 17,50 per jaar.
Donateur voor het leven € 500,-.

Doelstelling Bomenstichting
Onder het motto
'Bomen zijn buitengewoon'
werkt de Bomenstichting aan haar doel:
de zorg en het respect voor bomen te bevorderen.

Bestuur van de Bomenstichting
ir. H.R.F. Schotanus (voorzitter)
mw. ir. M. van Elsland (secretaris)
prof. drs. G.M. Vogely (penningmeester)
C.J.M. Denneman
ir. H.M. Heijbroek
ir. W.J.M. Langeveld
M. de Winter

januari

19 en 20

Fruitshow - Verleden tot heden

Tentoonstelling van vele honderden oude en nieuwe rassen en gelegenheid tot proeven en laten determineren. Tevens uitstalling van oude gereedschappen, lektuur en verkoop van fruitbomen.

Plaats: Museumtuin 't Olde Ras, Parallelweg 1 te Doesburg.

Inlichtingen: Stichting Behoud en Bevordering Fruitcultuur:

tel. 0313-473672.

Open: beide dagen van 10-17 uur.

24

In resonantie met de natuur

Begin van tiendelige cursus gegeven door Hans Andeweg met als thema: uitstraling en levensenergie in de natuur waarnemen, interpreteren en verbeteren. De cursus omvat vele oefeningen en praktische toepassingen afgewisseld met theorie.

Inlichtingen: Guy Dilweg 033-4945500
of: www.stoutenburg.nl/resonantie.htm

BOMENDOORLOPER

Onze jaarlijkse puzzel is een 'bomendoorloper' die 22 bomen bevat. Alle letters B, O en M krijgt u natuurlijk cadeau! Zend uw oplossing voor 1 januari 2002 aan het bureau van de Bomenstichting. Onder de inzenders van een goede oplossing verloften wij drie exemplaren van het album Suske & Wiske 'De boze boomzalver'.

1	2	3	4	O	5	O	6	7	8	9	10
2											
3											
4	M										
5	O			B							
6						O		O			
7						O					
8	B								M		
9						B					
10				M					B		

Horizontaal

- boom - boom
- politieke partij - bijwoord - boom
- familielid - boom - spoorwegmaatschappij
- medische scan - Neon - boom
- in orde - nota bene - Ver. Naties (Engels) - kastdeel - wettelijke aansprakelijkheid
- weekblad - boom - onder andere - ons inziens - 14e letter
- dier - bolgewas - voorzetsel - laatstleden - 10e letter
- boom - etage - pro memorie - gij
- verzetsbeweging - boom - jij
- boom - boom

Verticaal

- boom - boom
- boom - boom - voorzetsel
- lidwoord - boom - vlug
- stad in Algerije - boom - voor 12 uur
- onder andere - hervereniging - schaapsgeulid
- rechter-commissaris - in handen - boom - water
- voorzetsel - onzin - boom
- Eurocity-trein - groente - boom - pond (Engels)
- 9e letter - de .. en outs - boom - jij
- boom - boom

Rijp & Groen

B oommasten

Hebt u er al één gezien: een boommast ofwel een kunstboom als vermomming voor een zendmast voor mobiele telefonie? Ze schijnen er al te staan: palmen, dennen en andere typen, net echt. Wat moet je daar nou van denken? Moeten we er blij mee zijn, omdat we nu eenmaal liever een boom zien dan een lelijke zendmast? Of is het net zo afschuwelijk als plastic kunstbloemen en leidt het ons bovendien af van het feit dat ons landschap vervuild raakt met vreemde en misschien zelfs gevaarlijke elementen? We zijn benieuwd naar uw reactie.

B iomassacentrale

Ik heb op deze plaats al vaker gepleit voor het nuttig gebruik van hout van bomen uit de bebouwde kom. Van bomen uit het bos is het logisch dat ze om hun hout worden benut. Zodra een boom echter niet uit het bos komt, betekent het einde van zijn bestaan meestal ook het definitieve einde. Zijn hout wordt niet gebruikt, tenzij een ambachtelijk houtbewerker of kunstenaar het te pakken krijgt. Er is nog veel meer mogelijk, maar van de kant van de houtindustrie is er geen enkele belangstelling. Het is blijkbaar makkelijker en goedkoper om hout uit het buitenland te halen.

Er is nu, naast versnipperen en composteren een nieuwe manier om snoeihout en omgezaagde bomen nog enig nut te geven: ze kunnen dienen als bron van energie. Daarmee doel ik niet op de ouderwetse open haard en de vuurkorf, die voor veel plezier zorgen, naast veel luchtvervuiling, maar op de biomassacentrales die op enkele plaatsen in Nederland in gebruik zijn genomen. Zij produceren via verbranding van snoei- en dunningshout elektriciteit en warmte. Dat is in veel opzichten een goede zaak, bijvoorbeeld omdat het proces fossiele brandstoffen spaart, die na verbranding bijdragen aan het broeikas-effect. Ik zou er dan ook voor willen pleiten dat de beheerders van openbaar groen zich melden bij de dichtstbijzijnde biomassacentrale.

S taatsbosbeheer

Deze week kreeg ik een jaarverslag van Staatsbosbeheer in handen. Eigenlijk zelfs twee, want ik kreeg het persoonlijk, maar de Bomenstichting kreeg het ook nog eens. Het bleek een mooie, maar ook zeldzaam dure uitgave te zijn,

die kennelijk een grote verspreiding krijgt. Zoiets bezorgt mij een sterk gevoel van onbehagen. Had het verzelfstandigde Staatsbosbeheer niet als eerste taak om op een verstandige manier onze staatsbossen en -natuurterreinen te beheren? En kregen ze daarvoor van staatssecretaris Faber niet een budget dat maar net groot genoeg is? Waarom dan zo'n geldverslindende actie? Ik weet dat de Nederlandse bosbeheerders een terechte poging doen om de bevolking meer bewust te maken van alles wat met bossen en bosbeheer te maken heeft. Maar volgens mij kun je daarvoor beter wat meer geld besteden aan de ouderwetse boswachter dan vele tienduizenden belastingguldens uitgeven (verspillen?) aan een jaarverslag voor relaties.

W aar was u dit najaar?

Het heeft u en ons dit jaar niet meegezet met de excursies. In het voorjaar hadden we leuke plannen voor een bezoek aan een natuurontwikkelingsproject bij Arnhem, maar de mond- en klauwzeercrisis maakte dat onmogelijk en het was al te laat om nog iets anders te organiseren. Niet getreurd, we maakten voor dit najaar een programma dat altijd hoog scoort bij onze donateurs. Het zou een wandeling worden door het Zuiderpark in Den Haag, dat bekend staat om zijn rijkdom aan oude bomen in veel soorten, voorafgegaan door een lezing van landschapsarchitect Rob van den Ham, die de reconstructie van dit beroemde park heeft begeleid. Wie schetst onze verbazing, toen zich slechts ruim twintig mensen opgaven en we daarom ook deze excursie moesten afblazen. Toen zelfs op de Dierckxlezing in oktober minder dan de helft van de gebruikelijke ruim honderd mensen kwam opdagen begonnen we ons af te vragen wat er dit jaar is misgegaan. Bent u weggebleven vanwege '11 september', is het toeval of heeft het andere redenen? Als het aan ons ligt willen we dat graag weten.

Marjan van Ehlend

